

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ДІЯЛЬНОСТІ ПАТРУЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ІЗ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ БЕЗПЕКИ ДОРОЖНЬОГО РУХУ В ДЕРЖАВІ ТА МОЖЛИВОСТІ ЙОГО ВИКОРИСТАННЯ В УКРАЇНІ

ЧАНЦЕВА Анна Олександрівна - аспірант відділу організації освітньо-наукової підготовки Харківського національного університету внутрішніх справ

<https://orcid.org/0009-0009-2065-0362>

УДК: 342.95 (477)

DOI 10.32782/EP.2023.1.28

У цій статті, досліджуються та ретельним чином аналізуються ключові елементи сучасного стану діяльності патрульної поліції України у контексті належного забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні. Також, розглядаються шляхи можливого удосконалення актуального стану забезпечення безпеки дорожнього руху в Україні силами і можливостями вітчизняної патрульної поліції, шляхом перейняття успішного зарубіжного досвіду у цій сфері.

Зпоміж іншого, у даній статті чітко та недвозначно визнається, а згодом і неодноразово підтверджується теза про те, що ефективне функціонування правоохоронного або будь-якого іншого державного органу, у даному випадку патрульної поліції, у сфері забезпечення і гарантування безпеки дорожнього руху, не може бути здійснено без відповідних, якісних змін у політичній системі країни.

Ключові слова: Патрульна поліція, безпека дорожнього руху, якісне забезпечення, правове регулювання, внутрішні статутути, державна політика, зарубіжний досвід, політична система.

Постановка проблеми

Досліджуючи та аналізуючи проблематику впровадження та застосування того чи іншого, зарубіжного досвіду у контексті діяльності патрульної поліції, та оцінюючи його реальну і потенційну успішність для України, ми воліємо зауважити, що підхід до процесів перейняття того чи іншого досвіду, має бути виваженим і якісним, а також

має бути проведений з урахуванням аналізу минулих невдач.

Необхідно констатувати, що для України, найбільш успішним і потрібним, буде перейняття досвіду діяльності патрульної поліції саме з розвинутих і демократичних країн з реальним верховенством права та злагодженою та сучасно забезпеченою роботою усіх ланок правоохоронної системи.

Слід відзначити, що держави, які підпадають під наведені вище критерії і стандарти, за рідким виключенням, знаходяться здебільшого у Західній і Центральній Європі, а також у Північній Америці. Адже вони є країнами зі схожою і близькою для України, її держави та суспільства, цінностями, політичним устроєм, історією та правовими і культурними традиціями.

Стан дослідження

Загальним питанням, пов'язаним із забезпеченням безпеки дорожнього руху, в адміністративно-правовій науці були присвячені дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених. Серед них, ми особливо воліємо визначити наукові праці Є. Гусевої та М. Співака.

Мета даної статті, полягає у встановленні сутності і характерних особливостей актуального стану справ у сфері забезпечення підрозділами патрульної поліції України, належного рівню безпеки дорожнього руху. Також, метою і завданням статті є визначення тих напрямів забезпечення дорожнього

руху, які можна удосконалити перейняттям зарубіжного досвіду.

Виклад основного матеріалу

Однією з перших, фундаментальних речей, які мали бути перейняті українською правоохоронною системою, у тому числі й патрульною поліцією, зі старту повномасштабного системного реформування, розпочатого з 2014 року, було таке явище, як прозорість функціонування правоохоронного органу.

Зазначається, що саме патрульна поліція, як найбільш «помітний» правоохоронний орган України, який щоденно функціонує на дорогах, вулицях і автошляхах України, здійснюючи регулярні активні патрулювання місцевості, мав би бути і в решті-решт, став, найбільш прозорим правоохоронним органом.

Причому, патрульна поліція є найбільш прозорим і професійним у взаємодії з населенням органом не тільки у Національній поліції та системі МВС, але і серед правоохоронних органів України в цілому [1, с. 3].

Беручи до уваги усе вищевикладене, стає реально зрозумілим те, чому саме патрульна поліція України, вважається передовим органом Національної поліції, а деякими дослідниками та науковцями, цей внутрішній структурний підрозділ Національної поліції, прямо називається поліцією майбутнього і прикладом для наслідування для усіх інших структурних підрозділів Національної поліції, особливо у контексті високого професіоналізму при щоденній взаємодії з громадянами та максимальному (наскільки це є можливим) рівню прозорості.

Також, варто відзначити, що з досвіду практичного повсякденного функціонування зарубіжних поліцейських патрульних підрозділів, нам необхідно брати лише ті методи, способи і засоби здійснення поліцейської діяльності, які виявилися реально ефективними і продемонстрували найкращі результати.

Зокрема, для патрульної поліції України, відповідно до тверджень окремих науковців і дослідників у галузі адміністративного права, було б цікавим і правильним вийти за межі нагляду за безпекою дорожнього руху

та контролю за дотриманням усіма учасниками дорожнього руху, Правил дорожнього руху і розпочати більш широкі форми взаємодії з населенням і більш масштабну протидію злочинам, які відбуваються не тільки на дорогах і автошляхах, але і в суспільстві в цілому.

Потрібно зауважити, що принаймні частково, подібні практики функціонування патрульної поліції вже почали запроваджуватися і вітчизняні патрульні поліцейські, станом на сьогодні, їздять на виклики від громадян, на місця побутових, або інших правопорушень, особливо з превентивною метою попередити або припинити вчинення правопорушення певними недобросовісними особами [2, с. 71].

Звичайно, що якщо сам злочин вже відбувся, то на місце злочину перш за все виїжджають не патрульні поліцейські, а члени слідчо-оперативної групи (СОГ), до складу якої входять перш за все слідчі і представники карного розшуку, які і здійснюють основний масив необхідної роботи, який потрібно зробити на місці злочину.

Хоча, поруч із цим, значна частина правознавців наполягає на тому, що найбільш пріоритетною для працівників патрульної поліції, є і має залишатися у майбутньому, діяльність із забезпечення належного рівню безпеки дорожнього руху в Україні.

Вони аргументують цю свою позицію тим, що на дорогах і автошляхах України, патрульна поліція має ексклюзивну компетенцію на фіксацію та розслідування правопорушень і на переслідування правопорушників.

Окрім цього, багатьма вітчизняними і зарубіжними дослідниками та науковцями у сфері адміністративного права, звертається увага на важливість гармонійного поєднання цілої низки ключових елементів функціонування підрозділів патрульної поліції як в Україні, так і у будь-якій іншій, демократичній і правовій країні [3, с. 154].

Зокрема, це є якісне правове регулювання та законодавче забезпечення діяльності патрульної поліції, а також, як інколи додають деякі правознавці та експерти у сфері поліцейстики, є корисним якісне та опрацьоване на досвіді діяльності патрульних

поліцейських, їх внутрішнє нормативне забезпечення, яке міститься у внутрішніх статутах патрульної поліції, або Міністерства внутрішніх справ у цілому.

Дані статuti, як зазначається, при їх правильному формуванні та застосуванні, можуть бути надзвичайно корисними і виконувати суттєву доповнюючу роль для нормативно-правових актів чинного, адміністративно-правового законодавства держави [4, с. 36].

Більш того, вказується, що внаслідок того, що запровадження нових положень і статутів, а також внесення змін до них, не потребують стільки часу і труднощів, скільки потрібно для внесення змін до нормативно-правових актів чинного законодавства або для прийняття нових законів, що регулюють діяльність патрульної поліції або дорожнього руху.

Але, у той же час, необхідно відзначити, що повністю замінити чинне законодавство України, прийняте Верховною Радою, яке має силу закону, на регулювання діяльності патрульної поліції виключно внутрішніми статутами не вийде.

Адже, як на наше переконання, так і відповідно тез, тверджень і наукових поглядів значної частини вітчизняних і зарубіжних правознавців, ключові, фундаментальні принципи і положення, згідно з якими має функціонувати патрульна поліція, так само як і усю правоохоронна система держави, мають міститися лише у нормативно-правових актах чинного законодавства, прийнятих парламентом.

Але в тому, що не стосується ключових, основоположних принципів існування та функціонування патрульної поліції, а є лише питаннями та проблемами повсякденної професійної служби патрульних поліцейських, внутрішні статuti та розпорядження, можуть на відмінно виконувати функцію якісного внутрішнього контролю та регулювання діяльності патрульних поліцейських [5, с. 299].

Наприклад, як відомо, у Сполучених Штатах Америки, у панівній більшості локальних і регіональних підрозділів патрульної поліції, надзвичайно розповсюдженими є статuti для внутрішнього користування,

у яких чітко регламентується широке коло речей і явищ, які існують у повсякденному професійному службовому житті тамтешніх працівників патрульної поліції [6, с. 84].

З-поміж іншого, зазначається, що ці внутрішні службові статuti, регламентують таке широке коло дрібних проблем, явищ і питань, як правила використання вогнепальної зброї при виконанні патрульним поліцейським, своїх службових обов'язків, правила та особливості затримання правопорушників тощо.

Також, там, частіше за все, містяться правила і техніка ефективного і безпечного звільнення заручників, ключові особливості і застереження щодо обшуку будівель та огляду знайденої зброї і боєприпасів. Інакшими словами, численні внутрішні статuti патрульної поліції, регламентують широкий спектр питань проблем і явищ, які зустрічаються у повсякденній службі поліцейських, а також дають вказівки стосовно правильного поведіння з ними [7, с. 149].

На наш погляд, такий стан справ, наявний у підрозділах патрульної поліції США, а також деяких країн Європи, є надзвичайно потрібним і важливим для патрульної поліції України.

Адже, як відомо. Чинний Закон України «Про Національну поліцію» від 2015 року, або інші нормативно-правові акти чинного законодавства у цій сфері, не є спроможними охопити таке широке коло явищ і питань.

А, натомість, внутрішні службові статuti функціонування патрульної поліції, які подібні або аналогічні тим, що наведені вище і які здійснюють регулювання та нормативне забезпечення процесів виконання (здійснення) патрульними поліцейськими, тих чи інших, багаточисленних завдань, що трапляються у їх повсякденній професійній службі, здатні охопити якщо не весь, то панівну більшість обсягу подібних завдань і явищ [8, с. 512].

Враховуючи той факт, що патрульна поліція України, вже наразі має чинний нормативно-правовий акт, який регулює значну, першочергову частину її діяльності, а що найголовніше, містить у своєму складі, фундаментальні основи і принципи існуван-

ня і функціонування патрульної поліції, як внутрішньої структурної одиниці у складі Національної поліції, згідно з якими повинні жити і щоденно працювати патрульні поліцейські під час виконання ними, своїх службових обов'язків, то, відповідно до тверджень значної кількості вітчизняних дослідників у сфері адміністративного права, патрульній поліції України як раз необхідні такі статuti.

Тобто, вже маючи за правову основу, чинний Закон України «Про Національну поліцію» від 2015 року, патрульна поліція може бути наділена необхідною кількістю важливих, внутрішніх статутів, які будуть містити великий обсяг надзвичайно корисної інформації для їх службового користування [9, с. 81].

Ці статuti, як зазначається, можуть бути затверджені і введені в активну дію лише розпорядженням голови Національної поліції або, у окремих важливих випадках, міністром внутрішніх справ і одним з його заступників, що у свою чергу, є набагато більш швидкою і легшою процедурою аніж прийняття нового закону Верховною Радою.

В додаток до цього, необхідно відзначити, що такі внутрішні службові статuti, за якими можуть успішно функціонувати підрозділи патрульної поліції, можуть бути цілком незалежними від існування основного нормативно-правового акту про Національну або патрульну поліцію. Адже прийняття нового основного Закону не скасовує статuti автоматично.

Отже, зважаючи на вищевикладене, ми зазначимо, що для ефективного функціонування патрульної поліції, буде надзвичайно корисним, гармонійне поєднання усіх джерел правового забезпечення і нормативного регулювання цього правоохоронного органу.

Зокрема, надзвичайно важливим, визнається якісне і задалегідь продумане, адміністративно-правове забезпечення діяльності патрульної поліції як «глобальним», фундаментальним законодавством, яке міститься в одному або декількох основних, нормативно-правових актах і включає до свого складу загальні принципи існування та функціонування як конкретного, правоохоронного

державного органу (у даному випадку, патрульної поліції), так і усієї правоохоронної системи держави в цілому, так і окремими внутрішніми статутами [10, с. 105].

Щодо останніх, вони, як вже було зазначено вище, створюються і запроваджуються за для якісного та законного здійснення патрульними поліцейськими, конкретних дій при тих чи інших обставинах, з якими вони зіткнуться на службі.

Беручи до уваги той факт, що такі статuti базуватимуться на основних, нормативно-правових актах чинного законодавства у цій сфері, а також, враховуючи відносно швидку і легку процедуру їх прийняття, заміни та ліквідації, ми рішуче підтримуємо створення та введення в дію суттєвої кількості таких статутів, за для нормативно-правового регулювання ними широкого спектру повсякденної діяльності патрульної поліції, аналогічно до успішного досвіду Сполучених Штатів Америки у цій сфері.

Окрім якісного правового регулювання, яке має бути запроваджене над діяльністю патрульної поліції, ми воліємо підкреслити важливість якісного і добросовісного дотримання патрульними поліцейськими, цих статутів, а також основних нормативно-правових актів адміністративного законодавства у цій сфері. Адже з досвіду розвинутих і демократичних країн світу, ми можемо зрозуміти, що якісне та добросовісне виконання та дотримання чинних правових норм є не менш важливим, аніж їх прийняття [11, с. 14].

Ретельно аналізуючи і досліджуючи досвід Сполучених Штатів Америки, а також деяких окремих, високорозвинених країн Північної, Західної та Центральної Європи, було відзначено характерну особливість, якою володіють підрозділи патрульної поліції у цих країнах.

А саме, мова йде про чітке виконання ними усіх норм законодавства, внутрішніх статутів і усіх службових інструкцій. При виконанні американськими або європейськими поліцейськими, своїх безпосередніх службових обов'язків, вони чітко та недвозначно діють у повній відповідності до норм і положень своїх внутрішніх службових ста-

тутів, а також усіх інших норм чинного законодавства.

Звичайно, що з одного боку, їм у цьому допомагає той факт, що наразі, у розвинених і демократичних країнах Заходу, майже кожен елемент професійної діяльності поліцейського, будь-то взаємодія з громадянами, обшук будинку чи автомобіля, застосування вогнепальної зброї, ведення допиту, усе це є чітко прописаним у відповідних внутрішніх службових статутах, якими активно користуються працівники поліції наведених країн у своїй службовій діяльності.

Але, в той же час, ми воліємо наголосити саме на тій, вищевказаній характерній особливості функціонування патрульної поліції у наведених країнах.

Тут важливим буде зазначити, що така характерна особливість щодо чіткого і майже беззаперечного виконання усіх чинних норм, положень, приписів і розпоряджень, мається не тільки у працівників поліції, але й в усіх державних чиновників і службовців, особливо на національному і федеральному рівнях у США, Канаді, Великій Британії, а також багатьох країнах Європи.

Це, безумовно, йде у різкому контрасті з тим, яким був стан справ з виконанням норм чинного законодавства у країнах колишнього СРСР. Відомо, що помітними рисами тамтешніх правоохоронців, було свавільне ставлення до норм законодавства, або навіть їх вільна, авторська інтерпретація [12].

Враховуючи це, стає абсолютно зрозумілим, чому показники якості повсякденної служби правоохоронних (у тому числі й поліцейських) органів, були, а у деяких пострадянських країнах і зараз залишаються, на такому низькому і незадовільному рівні.

Адміністративне право цих пострадянських країн, до складу яких належала і Україна, яке має спільне коріння у адміністративному праві колишнього радянського Союзу, з різних на те причин, не надавало необхідної уваги і не займалося розвитком статутного права, особливо по відношенню його застосування у процесах повсякденного функціонування правоохоронних та інших державних органів, зокрема тих, що найбільш активно взаємодіють з населенням [13, с. 69].

Перш за все, це було через політичні причини, адже СРСР був тоталітарною і антидемократичною державою, який не визнавав жодних прав людини, як особистих, так і будь-яких інших, а тому, його політичне керівництво не було зацікавлене у якісному, професійному і гідному поводженні із власними громадянами.

Внаслідок цього, Україні, з моменту отримання незалежності, довелося спочатку певний період жити з таким нерозвиненим адміністративним законодавством, а потім, завдяки багатьом своїм науковцям і дослідникам у галузі адміністративного права, Україна змогла самостійно створити базисну, ефективну, адміністративно-правову основу для запровадження принципово нових правоохоронних і державних органів, які вже не мали нічого спільного з радянщиною.

Станом на сьогодні, Україна активно і з відносним успіхом, продовжує свій шлях до досягнення найвищих європейських і світових стандартів у сфері якісного, адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів (у тому числі й патрульної поліції), якісним законодавством і статутним правом, яке регулюватиме значну частину дій правоохоронців, а також підвищує ефективність виконання норм цього законодавства правоохоронцями.

Варто відзначити, що не тільки країни Європи та Північної Америки, але й держави з інших регіонів, можуть виступати прикладом успішного наслідування для України.

Серед них, зокрема, можна виділити й державу Ізраїль, яка відома тим, що її правоохоронці та військові, завжди чітко і не порушно виконують усі внутрішні службові приписи та інструкції при здійсненні своїх безпосередніх службових обов'язків.

Вказується, що Україна може запозичити від ізраїльських поліцейських навички щодо найбільш ефективних і безпечних методів і способів затримання та обеззброєння особливо небезпечних злочинців, вміння швидкого знаходження, ідентифікації і миттєвої ліквідації диверсійних ворожих груп різного типу тощо.

Стосовно останнього, відзначається, що досвід держави Ізраїль у цьому контексті, особливо у активній протидії ворожим диверсійним групам різного типу і ворожій агресії у цілому, став би дуже корисним для України у сучасні часи.

Ми наголошуємо на вагомій необхідності подальшого політичного зближення між цими двома державами за для спільної, взаємовигідної кооперації у багатьох сферах, але перш за все у сферах оборонного і правоохоронного характеру.

Відзначається, що представники патрульної поліції, а також інших правоохоронних органів, разом із представниками сил оборони України, також можуть багато у чому навчити своїх ізраїльських колег.

Адже, не дивлячись на його майже щоденне активне протистояння терористичним організаціям і деяким сусіднім, ворожо налаштованим державам, Ізраїлю вже давно не доводилося протистояти сильним у військовому плані державам з великими з а обсягом ресурсами і озброєннями, які є у Росії.

Тому, на наш погляд, це була б взаємовигідна і надзвичайно плідна кооперація між двома державами, у якій Україна не тільки навчиться чомусь на досвіді зарубіжної країни, але і сама надасть успішні поради.

У контексті вищенаведеного, додається, що одним із наслідків нинішньої ефективної діяльності правоохоронних органів і сил оборони у нинішній війні, буде те, що у взаємодії та обміні досвідом із багатьма країнами, вони захочуть отримати вміння, знання та навички українських службовців, у тому числі й патрульних поліцейських.

Частково завдяки тому, що вказані інструкції є якісно складеними і продуманими, а частково завдяки тому, що американські поліцейські, є професійно навченими особами, які мають якісну професійну підготовку, вони як для зовнішнього спостерігача, так і для тих, хто з різних причин був свідком їх внутрішньої взаємодії, виглядають чіткими і непохитними професіоналами своєї справи.

Патрульна поліція України, розпочавши переймати досвід американських підрозділів патрульної поліції, а також досвід патрульної поліції Польщі та Грузії, які у свою чергу, отримали свої вміння та на-

вички від американської поліції з різних штатів, звичайно, вже серйозно і на значну величину відрізняється від пострадянської міліції і органів внутрішніх справ, наслідуваних від часів радянського панування які існували в Україні з моменту отримання незалежності і до 2015 року, коли була створена і запроваджена Національна поліція України, разом із патрульною поліцією як одним із своїх внутрішніх структурних підрозділів [14, 138].

Те, наскільки професійними та якісно навченими є патрульні поліцейські України при взаємодії з населенням у тих чи інших ситуаціях, не можна не помітити і не відзначити позитивною оцінкою. Із каральної, корумпованої служби, було створено принципово новий правоохоронний орган, який став базуватися на служінні і допомозі усім громадянам.

Без належних політичних обставин, звичайно, було б важко, або взагалі неможливо реалізувати вищевказане, якісне реформування патрульної поліції і системи Міністерства внутрішніх справ у цілому.

Усе це, відбулося завдяки Революції Гідності 2013-2014 років, яка стала каталізатором надзвичайно сильного суспільного попиту на справедливість, гідний рівень життя, прозорість державної влади, незаангажовану судову систему і на глибоке реформування правоохоронної системи разом із люстрацією тих осіб, які були причасні до злочинів, насилля над людьми або до проявів корупції.

Враховуючи той факт, що розвинуті та демократичні країни Заходу, рішуче підтримували події Революції Гідності та вітали зміну авторитарної, корумпованої влади на прозору і демократичну, вони швидко погодилися надати підтримку процесам внутрішніх державних реформ в Україні різними необхідними способами.

Зокрема, ними було надано велику за обсягом фінансову допомогу Україні за для того, аби остання мала достатньо засобів і можливостей для якісного втілення реформ.

Також, Сполучені Штати, Канада, а також значна кількість країн Європи, погодились взяти на себе навчання та тренування українських військових і правоохоронців.

Вказані тренінги і навчання, були необхідними за для того, аби патрульні поліцейські України, а також вітчизняні військовослужбовці і представники правоохоронних органів, мали можливість відповідати усім найвищим стандартам якості та професіоналізму, які мають місце у США та інших розвинених країнах Заходу.

Особливої уваги, безумовно, потребувало навчання і тренування патрульних поліцейських як осіб-правоохоронців, які будуть найбільш помітними для населення, які будуть набагато частіше за інших правоохоронців, взаємодіяти з населенням з різних питань і, саме на основі яких, у панівної більшості громадян, складеться враження про усю Національну поліцію і вітчизняну правоохоронну систему в цілому [15, с. 182].

І, на наш погляд, а також відповідно до оцінок вітчизняних і зарубіжних дослідників, потрібно відзначити, що у цілому, ці тренінгові місії з навчання та професійних тренувань патрульних поліцейських з України, виявилися успішними і змогли у суттєвій мірі створити принципово новий правоохоронний орган, з виключними повноваженнями з нагляду за дотриманням безпеки дорожнього руху, який діє прозоро та ефективно, роблячи це в інтересах усього суспільства і кожного з громадян, працюючи на їх безпеку і добробут.

Висновки

Підсумовуючи вищевикладене, констатуємо, що з моменту свого створення у 2015 році, патрульна поліція Україна, змогла увібрати до свого складу чимало корисного і необхідного досвіду здійснення поліцейських функцій та обов'язків, які вона позичила у розвинутих країн Заходу, а також у деяких інших держав.

Усі ці корисні навички, які набули вітчизняні патрульні поліцейські, допоможуть їм гідно представляти патрульну поліцію на щоденній основі, при взаємодії з громадянами у тому чи іншому форматі, або при переслідуванні правопорушників тощо.

Станом на сьогоднішній день, Україна активно і з відносним успіхом, продовжує свій шлях до досягнення найвищих європейських і

світових стандартів у сфері якісного, адміністративно-правового забезпечення діяльності правоохоронних органів (у тому числі й патрульної поліції), якісним законодавством і статутним правом, яке регулюватиме значну частину дій правоохоронців, а також підвищує ефективність виконання норм цього законодавства правоохоронцями.

Те, наскільки професійними та якісно навченими є патрульні поліцейські України при взаємодії з населенням у тих чи інших ситуаціях, не можна не помітити і не відзначити позитивною оцінкою. Із каральної, корумпованої служби, було створено принципово новий правоохоронний орган, який став базуватися на служінні і допомозі усім громадянам.

Роблячи підсумок корисних сторін перейняття досвіду у Сполучених Штатів Америки, ми підкреслюємо, що однією з найбільш сильних сторін американських підрозділів патрульної поліції, а також поліції у цілому, є її чітке і недвозначне слідування усім внутрішнім статутам і службовим інструкціям у своїй повсякденній діяльності.

І хоча вітчизняна патрульна поліція вже є причиною для натхнення для усіх правоохоронних органів держави, їй необхідно продовжувати власне удосконалення через перейняття зарубіжного досвіду, наданого Україні найбільш розвинутими і демократичними країнами світу.

Література

1. Співак М. В. Вдосконалення регулювання відносин у сфері забезпечення безпеки окремих категорій учасників дорожнього руху. Публічне право № 1 (41) (2021).
2. Гусєва Є. І. Актуалізація участі громадян у забезпеченні безпеки дорожнього руху. Прикарпатський юридичний вісник. 2016. № 5 (14). С. 69–72.
3. Гусєва Є. І. Щодо участі громадськості у забезпеченні безпеки дорожнього руху. Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ. 2016. № 4. С. 150–157.
4. Майданевич Н. Адміністративне правопорушення у сфері електроенергетики: зміст та значення. Підприємництво, господарство і право. No 3. 2015. С. 34 – 37

5. Менів Л. Адміністративний проступок: поняття, ознаки та особливості прояву в законодавстві про захист прав споживачів. *Держава і право*. Випуск 46. Київ, 2021. С. 299 – 305.
6. Панасюк О.В. Сучасні наукові підходи щодо визначення адміністративного проступку. *Право і безпека*. 2020. (76). С. 83 – 88.
7. Бортник Н. та Єсімов С. Адміністративне правопорушення в бюджетній сфері як фактична підстава адміністративної відповідальності. *Вісник Національного університету “Львівська політехніка”*. Серія: “Юридичні науки”. № 2. 2020. С. 146 – 154.
8. Ільєнок Т.В. Адміністративне корупційне правопорушення: поняття, склад, ознаки. *Актуальні проблеми держави і права*. 2022. Випуск 68. С. 511-516.
9. Окерешко М.В. Поняття і склад адміністративного правопорушення вчиненого лікарем у сфері охорони здоров'я населення. *Молодий вчений*. 2017. № 5.1. С. 80 – 84.
10. Доненко В. В., Гусєва Є. І. Соціальна зумовленість участі громадян у забезпеченні безпеки дорожнього руху. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції : спеціальний випуск, присвячений міжнародній науковій конференції «Актуальні проблеми вітчизняного права» в рамках VII-х наукових читань, присвячених пам'яті В. М. Корецького*, м. Дніпро, 21–22 квітня 2017 р. Дніпро : Видавничий дім «Гельветика», 2017. Ч. 2. С. 105–108.
11. Гусєва Є. І. До питання участі громадян у забезпеченні безпеки дорожнього руху. *Прикарпатський юридичний вісник*. 2017. № 6 (21). С. 12–16.
12. Права людини в діяльності української поліції – 2016: наук.-практ. видання // Асоціація УМДПЛ, експертна група «Поліція під контролем» - Київ: - 2017р. – 290 с.
13. Чупров В. В. Моніторинг дотримання прав людини в територіальних органах Національної поліції України в рамках реалізації національного превентивного механізму // Департамент з питань реалізації нац. превент. механізму – К.: - 2016р. 143с.
14. Фатхутдінов В. Г. Адміністративно-правове забезпечення громадської безпеки України: дис. на здобут. наук. ступ. док. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» // Фатхутдінов В.Г.; МВС України; НАВС - Київ: - 2017р. 440с.
15. Гриценко В.Г. Роль та значення патрульної поліції в забезпеченні безпеки дорожнього руху. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія: *Право*. 2017. Вип 2 (спецвип.), 2017. С. 181–183.
-
-